

Onderwerp Opvanglocaties Nieuwkomers

Steller/telnr. **5.1.2e** / 86 06 Bijlagen 7 Directeur S.Schutte

Fatale datum

Registratienummer 347143-2023

Portefeuillehouder Molema Overlegd met Collega's OOV & onderwijs

Voorstel voor agendering ☐ Discussiedeel ☒ Conformdeel

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Intern ☐ Vertrouwelijk ☐ Geheim

Publiciteit ☐ Persbericht ☐ Persconferentie:

☒ Geen publiciteit, want

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☐ Maand ☐ Jaar

Raad LTA nee: ☒ Niet op LTA

Voorgesteld collegebesluit

Het college en de burgemeester, ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft, besluiten:

1. in te stemmen met de verlenging van de gemeentelijke opvanglocatie Oekraïners aan het Eemskanaal 58 totdat een alternatieve locatie beschikbaar is, dan wel zo lang dit noodzakelijk is gelet op de instroom;
2. kennis te nemen van het onderzoek naar het omvormen van de gemeentelijke opvanglocatie Oekraïners aan de Avondsterlaan 134 tot intensieve zorglocatie;
3. in te stemmen met het gedeeltelijk in gebruik nemen van de LVV-locatie aan de Helsinkistraat 2-1 als alternatieve locatie voor de asielzoekers van de noodopvanglocatie aan het Damsterdiep, onder regie van het COA, tot aan de oplevering van het AZC aan de Sint Petersburgweg;
4. in te stemmen met het voorstel van het COA om de bijgebouwen aan de Gideonweg te renoveren;
5. de bestuursovereenkomst met het COA ten aanzien van de Helsinkistraat 2-1 vast te stellen;
6. mevrouw M. Molema, wethouder van asielzaken, te machtigen de bestuursovereenkomst met het COA te ondertekenen namens de gemeente Groningen.

Samenvatting

De instroom van Oekraïense ontheemden neemt toe, waardoor de opvangopgave zoals genoemd in de Bestuursovereenkomst met het Rijk niet toereikend is (bijlage 1). Om de inzet van crisisnoodopvanglocaties in het land te beperken is het advies aan uw college om de gemeentelijke opvanglocatie Oekraïners (hierna GOO) aan het Eemskanaal te verlengen. Voorts wordt de mogelijkheid onderzocht om de GOO aan de Avondsterlaan om te vormen tot intensieve zorglocatie voor Oekraïense ontheemden in de regio. Een concreet en onderbouwd voorstel wordt in het eerste kwartaal ter besluitvorming aan uw college aangeboden.

In het kader van de sluiting van de noodopvanglocatie aan het Damsterdiep heeft het COA aan de gemeente Groningen gevraagd om een alternatieve locatie beschikbaar te stellen (bijlage 2). Nu de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (hierna LVV) minder de helft van de 260 beschikbare plekken in gebruik neemt, is het voorstel om deze locatie beschikbaar te stellen aan het COA. Tot slot wil het COA de bijgebouwen aan de Gideonweg renoveren.

Vervolg voorgesteld collegebesluit

Aanleiding en doel

Verlenging GOO Eemskanaal

De gemeente Groningen spant zich sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne nog elke dag onverminderd in om alle ontheemden uit Oekraïne op een goede manier op te vangen. Ondanks de gedane inspanningen blijft de bezetting toenemen en komt het punt dat niet langer onderdak geboden kan worden aan alle ontheemden in den lande snel dichterbij. Op 10 februari 2023 hebben de tien Groninger gemeenten een bestuursovereenkomst ondertekend met het ministerie van Justitie en Veiligheid over de opvangopgave van diverse doelgroepen (Oekraïense ontheemden, (uitgeprocedeerde) asielzoekers en statushouders). Hierin is opgenomen dat de Groninger gemeenten samen 3033 plekken beschikbaar stellen voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Op dit moment levert de regio 2840 plekken, hetgeen minder is dan het opgenomen aantal in de regionale bestuursovereenkomst en ook minder dan de landelijk opgelegde taakstelling (bijlage 3). Gelet op de aanhoudende hoge instroom van Oekraïense ontheemden is door staatssecretaris Van den Burg aan gemeenten in den lande gevraagd om de opvangcapaciteit voor deze doelgroep te vergroten (bijlage 4). Ondanks de gemaakte afspraken in de Bestuursovereenkomst hebben de Groninger burgemeesters aangegeven zich te willen inspannen om de gevraagde verhoging van 359 opvangplekken in de regio te realiseren. In combinatie met de achterstand die er al was komt dit neer op het beschikbaar stellen van 552 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden in de regio.

Specifiek voor de gemeente Groningen betekent dit het volgende. Momenteel vangt de gemeente Groningen circa 720 Oekraïense ontheemden op in de GOO. Stapsgewijs realiseert de gemeente meer opvangplekken in de GOO Frascati, zodat we het aantal van 798 opvangplekken behalen conform de Bestuursovereenkomst. Het verzoek om meer opvangplekken te creëren dan de overeengekomen 798 is via het regionale overleg met de Veiligheidsregio ingebracht. De gemeente Groningen ziet mogelijkheden om de opvangcapaciteit voor Oekraïense ontheemden te vergroten door de GOO aan het Eemskanaal te verlengen. Aanvankelijk zou deze locatie sluiten en zouden de bewoners overgaan naar de GOO in de Held die naar verwachting over enkele weken wordt opgeleverd. Met een verlenging van de GOO aan het Eemskanaal levert Groningen in totaal circa 930 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden.

Zorglocatie GOO Avondsterlaan

Het omvormen van de GOO aan de Avondsterlaan tot intensieve zorglocatie voor Oekraïense ontheemden komt voort vanuit de wens van de locatiemanagers en andere Groninger gemeenten. Zo komen er steeds vaker signalen over Oekraïense ontheemden die intensieve zorg nodig hebben. Denk daarbij aan dementerende bewoners, soldaten met diverse verwondingen, psychosociale problemen et cetera. Deze Oekraïners vragen logischerwijs veel tijd en aandacht van de woonzorgmedewerkers. Om andere opvanglocaties in de regio te ontlasten is het idee ontstaan om één locatie binnen de gemeente Groningen in te richten als zorglocatie. Momenteel wordt dit idee verder uitgewerkt en onderzocht, ook ten aanzien van de financiële dekking. Voor deze locatie zal een team moeten worden gevormd met onder andere verpleegkundigen. Het omvormen van een opvanglocatie tot zorglocatie is reeds via het collegevoorstel 'Werkwijze Provinciale Regietafel en uitwerking Bestuursovereenkomst' van steller I. 5.1.2e (338155-2023) (bijlage 5) ter kennisgeving aan uw college voorgelegd. Een concreet en onderbouwd voorstel wordt in het 1^e kwartaal ter besluitvorming aangeboden.

Realisatie noodopvanglocatie COA in LVV pand

Op 31 december 2023 dient de noodopvanglocatie van het COA aan het Damsterdiep te sluiten. Nu er contractueel geen verlengingsmogelijkheden zijn heeft het COA aan de gemeente Groningen gevraagd om een alternatieve locatie beschikbaar te stellen voor de opvang van asielzoekers van het Damsterdiep, totdat het reguliere AZC aan de Sint Petersburgweg gereed is (bijlage 2). Dit is naar verwachting in het najaar van 2024. In het verzoek vraagt het COA om circa 150 plekken, de huidige noodopvanglocatie aan het Damsterdiep telt circa 120 bewoners.

De LVV-locatie aan de Helsinkistraat, onder regie van Inlia, is al enkele maanden onderbezet. Van de ruim 260 beschikbare plekken zijn er slechts 110 bezet. Hierdoor is het idee ontstaan om de bovenverdieping van deze locatie om te bouwen als COA-noodopvanglocatie waar de asielzoekers van het Damsterdiep tijdelijk opgevangen kunnen worden. Deze locatie dient verbouwd te worden, zodat de LVV en de noodopvang van het COA van elkaar worden gescheiden. Ook dient er een gezamenlijk integraal veiligheidsplan te worden opgesteld. De bovenverdieping moet na de verbouwing plek bieden aan circa 100 asielzoekers, waardoor niet volledig aan de wens van het COA kan worden voldaan. Omwille van de leefbaarheid en veiligheid zal deze locatie enkel in gebruik worden genomen door meerderjarige asielzoekers. De garantstelling voor de huur wordt gelet op de nieuwe plannen aangepast.

Vanwege de onderbezetting van de LVV is de gemeente Groningen voorts akkoord gegaan met een verzoek vanuit Amsterdam voor het opvangen van enkele tientallen uitgeprocedeerde asielzoekers die vanwege een wachtlijst momenteel niet opgevangen kunnen in Amsterdam. Op basis van vrijwilligheid wordt deze doelgroep op korte termijn gefaseerd naar onze gemeente overgeplaatst.

Aanpassingen bijgebouwen COA Gideonweg

De boot in het Oude Winschoterdiep aan de Gideonweg 6 wordt sinds januari 2021 in gebruik genomen door het COA als opvanglocatie voor circa 140 asielzoekers. In de bijgebouwen tegenover de opvangboot zijn onder andere keukens, koelcontainers en wasmachines geplaatst (bijlage 6). Deze bijgebouwen zijn momenteel open toegankelijk. Vanwege de komst van de winteropvang boot wil het COA de bijgebouwen renoveren en ze dusdanig inrichten dat ze minder toegankelijk zijn voor ongenode gasten. Daarbij heeft het COA tevens toegezegd dat ze een extra beveiliging inzetten die verantwoordelijk is voor de gebouwen op het buitenterrein.

Kader

- Bestuursovereenkomst ‘opvang asielzoekers en Oekraïense ontheemden’ d.d. 10 februari 2023 (bijlage 1);
- Verzoek COA aan gemeente Groningen om een alternatieve locatie beschikbaar te stellen vanwege sluiting noodopvanglocatie Damsterdiep (bijlage 2);
- Oproep van staatssecretaris Van den Burg aan de burgemeesters van de gemeenten in Nederland om de opvangcapaciteit voor Oekraïense ontheemden te vergroten (bijlage 4);
- Collegevoorstel ‘Werkwijze Provinciale Regietafel en uitwerking Bestuursovereenkomst’ van steller I. **5.1.2e**, 338155-2023 (bijlage 5);
- Voorstel COA aanpassingen bijgebouwen Gideonweg (bijlage 6);
- Bestuursovereenkomst COA en de gemeente Groningen betreft Helsinkistraat 2-1 voor de duur van een jaar (bijlage 7); Deze overeenkomst eindigt van rechtswege indien de permanente opvanglocatie aan de Sint-Petersburgweg in gebruik is genomen.

Mogelijke oplossingen

Verlenging GOO Eemskanaal

De prognose betreft de instroom van Oekraïense ontheemden in Nederland is hoger dan aanvankelijk werd verwacht. Verlenging van de GOO aan het Eemskanaal voorkomt de inzet van crisisnoodopvang voor Oekraïense ontheemden in den lande.

Zorglocatie GOO Avondsterlaan

Het omvormen van de GOO aan de Avondsterlaan tot intensieve zorglocatie geeft rust en duidelijkheid voor hulpbehoevende Oekraïense ontheemden en woonzorgmedewerkers. Daarnaast verlicht het de druk op andere GOO locaties in de regio. Een concreet en onderbouwd voorstel wordt in het 1^e kwartaal ter besluitvorming aan uw college aangeboden.

Realisatie noodopvanglocatie COA in LVV pand

Met de realisatie van de tijdelijke noodopvanglocatie aan de Helsinkistraat onder regie van het COA, wordt voorkomen dat de asielzoekers aan het Damsterdiep overgeplaatst moeten worden naar een opvanglocatie elders in het land.

Aanpassing bijgebouwen COA Gideonweg

Met het doorvoeren van de aanpassingen aan de bijgebouwen conform het voorstel van het COA wordt de leefbaarheid en veiligheid van de bewoners van het COA gewaarborgd.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het draagvlak in de gemeente Groningen voor het realiseren van opvanglocaties is tot nu toe groot gebleken, wel zien we dat de druk in een aantal wijken toeneemt. Wat betreft het gedeeltelijk door COA in gebruik nemen van de opvanglocatie aan de Helsinkistraat 2-1 is van belang dat er zorgvuldig wordt gecommuniceerd met de omwonenden en nabijgelegen ondernemingen. COA en de gemeente Groningen trekken in deze samen op en stemmen de communicatie op elkaar af.

Voor de verlenging van de GOO aan het Eemskanaal is de betreffende gebiedsmanager meegenomen. In eerdere instantie is naar de omgeving gecommuniceerd dat deze opvanglocatie eind 2023 zou sluiten, mits onvoorziene omstandigheden. Aangezien de COA noodopvanglocatie aan het Damsterdiep eind 2023 sluit, de winteropvang voor daklozen is verplaatst en de opvangboot voor Oekraïense vluchteling niet voor noemenswaardige overlast zorgt, is de verwachting dat deze verlenging geen gevolgen heeft voor het draagvlak. De Afdeling Communicatie zal samen met de gebiedsmanager zorgdragen voor de communicatie richting de omwonenden.

Financiële consequenties

Verlenging GOO Eemskanaal

De bekostiging van de opvang zal plaatsvinden aan de hand van de daarvoor bestaande regelingen.

Zorglocatie GOO Avondsterlaan

Wat betreft het omvormen van de Avondsterlaan tot intensieve zorglocatie wordt een concreet voorstel inclusief financiële consequenties uitgewerkt. Een deel van de kosten die hiervoor benodigd zijn worden gedeclareerd bij het Rijk in het kader van de uitwerking van de bestuursovereenkomst. Zie hiervoor collegevoorstel 'Werkwijze Provinciale Regietafel en uitwerking Bestuursovereenkomst van steller I. **5.1.2e**, 338155-2023 (bijlage 5). Het pilotplan zorg beschrijft op welke wijze de Groninger gemeenten zorg beogen te organiseren voor ontheemde Oekraïners. Het pilotplan wordt aangeboden aan het ministerie van Justitie en Veiligheid zodat de benodigde financiële middelen en regelruimte beschikbaar kunnen worden gesteld aan de gemeente Groningen en zo nodig aan andere Groninger gemeenten.

Realisatie noodopvanglocatie COA in LVV pand

Alle kosten voor de realisatie van de tijdelijke noodopvang in het LVV pand aan de Helsinkistraat 2-1 worden gedragen door het COA.

Aanpassing bijgebouwen COA Gideonweg

Het COA is verantwoordelijk voor de renovatie van de bijgebouwen, alsmede voor de financiële kosten hieromtrent.

Overige consequenties

Onderwijs

De druk op het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs voor nieuwkomers binnen de gemeente Groningen is hoog en zal met de verlenging van de GOO aan het Eemskanaal iets toenemen. De nieuwe instroom van Oekraïense ontheemden bestaat met name uit mannen die hierheen komen voor onder andere gezinshereniging. Het aantal Oekraïense kinderen dat instroomt lijkt beperkt.

Hoewel de instroom van Oekraïense kinderen naar verwachting beperkt is, wordt er op basis van het pilotplan onderwijs in het kader van de uitwerking van de bestuursovereenkomst speelruimte gecreëerd voor zowel primair als voortgezet onderwijs en de gemeente. Mocht er sprake zijn van een grotere instroom dan kan er doormiddel van extra middelen beter op worden ingespeeld.

Openbare Orde en Veiligheid

De verlenging van de GOO en de realisatie van de tijdelijke noodopvanglocatie onder de regie van het COA aan de Helsinkistraat is afgestemd met de collega's van Openbare Orde en Veiligheid. Zij nemen de directe buurt in ogenschouw en acteren conform de (regionale) afspraken hieromtrent. Zie hiervoor ook het collegevoorstel 'Werkwijze Provinciale Regietafel en uitwerking Bestuursovereenkomst' van steller I. **5.1.2e** (338155-2023).

De afdeling OOV signaleert een risico als het gaat om de samenstelling van de doelgroep en de effecten daarvan op en rondom de locatie aan de Helsinkistraat. Het tijdelijk huisvesten van 'kansrijke' asielzoekers naast vreemdelingen met weinig tot geen perspectief kan spanningen en onveilige situaties opleveren. Daarom wordt als randvoorwaarde geadviseerd om een gezamenlijk integraal veiligheidsplan op te stellen ten aanzien van deze bijzondere situatie. Dit plan moet gericht zijn op het voorkomen van onveilige situaties en het organiseren van een snelle opvolging als dat nodig is.

Er worden geen omvangrijke risico's gesignaleerd in het kader van openbare orde en veiligheid rondom de zorglocatie Avondsterlaan en de verlenging van de GOO aan het Eemskanaal. Daarvoor worden de uitgangspunten gehanteerd zoals opgenomen in het bestuursakkoord om voor iedere locatie een integraal veiligheidsplan op te stellen om onvoorziene situaties zoveel mogelijk te voorkomen en snelle opvolging te garanderen.

Ambtelijk advies (weging mogelijkheden, draagvlak en consequenties)

Verlenging GOO Eemskanaal

Gelet op de urgentie van het maatschappelijke vraagstuk om extra opvangplekken voor Oekraïense ontheemden te realiseren wordt geadviseerd de GOO aan het Eemskanaal te verlengen totdat een alternatieve locatie beschikbaar is, dan wel zolang dit noodzakelijk wordt geacht gelet op de instroom. In eerdere instantie is naar de omgeving gecommuniceerd dat deze opvanglocatie eind 2023 zou sluiten, mits onvoorziene omstandigheden. Aangezien de COA noodopvanglocatie aan het Damsterdiep eind 2023 sluit, de winteropvang voor daklozen is verplaatst en de opvangboot voor Oekraïense vluchteling niet voor noemenswaardige overlast zorgt, is de verwachting dat deze verlenging geen gevolgen heeft voor het draagvlak.

Realisatie noodopvanglocatie COA in LVV pand

Met het realiseren van een tijdelijke noodopvanglocatie in het LVV pand, wordt voorkomen dat de asielzoekers van het Damsterdiep de regio moeten verlaten. Bovendien verlicht het de druk op andere COA-opvanglocaties. Daarbij dient wel het volgende te worden opgemerkt. Het aantal asielzoekers in de gemeente Groningen (exclusief AMV'ers in Hanzeplaza) is op dit moment circa 720. De huidige noodopvanglocaties waar deze bewoners verblijven zouden sluiten zodra de uitbreiding van de Sint Petersburgweg is gerealiseerd. Het reguliere AZC aan de Sint Petersburgweg biedt echter plek aan 600 asielzoekers. De bestuursovereenkomst lijkt dan ook geen rekening te houden met een overplaatsing van de 120 bewoners van het Damsterdiep nadat deze locatie zou sluiten en evenmin met de openstelling van

Hanzeplaza van 60 AMV'ers. Echter, gelet op de druk in Ter Apel en bij de andere COA locaties elders in het land is het advies aan uw college om in te stemmen met het tijdelijk en gedeeltelijk in gebruik van de LVV-locatie voor de bewoners van het Damsterdiep. Zodra de oplevering van de Sint Petersburgweg in zicht komt zou opnieuw gekeken moeten worden naar de asielsituatie in den lande en, indien de situatie dat toelaat, op basis van een natuurlijke uitstroom en een instroomstop te komen tot een maximaal aantal van 600 asielzoekers die gehuisvest worden in ons toekomstige reguliere AZC.

Aanpassing bijgebouwen COA Gideonweg

Met het doorvoeren van aanpassingen aan de bijgebouwen conform het voorstel van het COA wordt de leefbaarheid en veiligheid van de bewoners van het COA gewaarborgd. Derhalve wordt geadviseerd om hiermee in te stemmen.

Publiciteit

De afdeling Communicatie en de betrokken gebiedsmanagers zullen de communicatie met de buurt op zich nemen als het gaat om de verlenging van de GOO aan het Eemskanaal, alsmede het gedeeltelijk door COA in gebruik nemen van het LVV pand. Nadat het college heeft besloten met beide voorstellen in te stemmen, zal er een brief naar de omwonenden worden gestuurd.

Wat betreft de overige besluitpunten is geen publiciteit vereist.

Vervolg

Nadat het college heeft ingestemd met het gedeeltelijk en tijdelijk in gebruik nemen van de LVV locatie voor het bewoners van de te sluiten COA noodopvanglocatie zullen de bouwwerkzaamheden starten. Naar verwachting kunnen de bewoners van het Damsterdiep (enkel de meerderjarige asielzoekers) voor het einde van het jaar worden overgeplaatst naar het LVV pand aan de Helsinkistraat. Voorts start het communicatieproces na het besluit van het college richting de buurtbewoners van de Helsinkistraat, alsmede richting de omwonenden van het Eemskanaal.

Wat betreft het onderzoek naar het omvormen van de GOO aan de Avondsterlaan tot intensieve zorglocatie wordt een concreet en onderbouwd voorstel in het 1e kwartaal ter besluitvorming aan uw college aangeboden.

Tot slot start het COA met het renoveren van de bijgebouwen aan de Gideonweg zodra het college hiermee heeft ingestemd.

Lange Termijn Agenda

Geen